

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. Quæ res possint esse materia præscriptionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

quia illa regula est naturalis; nec naturalis æquitas patitur, ut ibi sit pœna, ubi non est negligentia; sic Bald. cit. apud Barbof. l. 14. axiomat. c. 64. n. 4. Sic contra Mullierem non currit præscriptio, si soluto matrimonio agat pro dote, durante matrimonio à Viro alienata; quia constante matrimonio per leges agere non potuit pro dote, nisi in unico casu, quo scivisset Virum vergere ad inopiam; Sichardus cit. in Cod. de jure dotium tit. 12. l. 5. §. is autem à n. 1. fol. 615. Sic contra annalem actionem injuriarum non præscribitur, esto annus à die illatæ injuriæ elapsus sit, si injuriatus primùm habuit notitiam injuriæ ab uno, vel altero mense; quia priùs agere non valuit; Sichardus cit. quia est de substantia injuriæ, revocatam esse ad animum, seu innotuisse.

2287. Ex hoc collig. quando quis per leges impeditur ab agendo certo tempore, eo tempore præscriptionem non currere, ut patet ex cit. L. 1. sic Ludovic. Gomez ad §. Rursus Instit. de actionib. num. 14. apud Barbof. n. 3. Collig. 2. quòd illa regula (non valenti, seu impedito agere) procedat in impedimento juris; sic Atetinus in L. pacta novissima 10. L. 2. C. de pactis, apud Barbof. cit. n. 3. Jafon in §. 3. Item si quis in fraudem, instit. de action. n. 87. Pirhing. de præscript. num. 132. ubi impedimentum juris explicat per impedimentum intrinsecum. Collig. 3. contra non valentem agere solùm propter impedimentum extrinsecum, seu facti; currere præscriptionem; nam lex 1. cit. clarè loquitur de impedimento per legem; hoc tamen Corolarium sic aliqui generaliter admittunt, ut procedat, sive impedimentum facti sit justum, & sine culpa; sive injustum, ex §. Rursus instit. de actionib. sic tamen, ut justè impeditus restituatur in integrum, per L. 1. ff. Ex quibus causis Majores; sic Abbas in c. Ex transmissa, de præscript. n. 13. Felinus ibid. num. 8. Cœterùm Barbofa in cit. c. Ex transmissa, n. 6. judicat, impedimentum facti generale, & notorium, quoad effectum impediendi cursum præscriptionis, æquivalere impedimento juris.

§. II.

Quæ res possint esse materia præscriptionis?

2288. Supponendum, non omnes res præscribi, aut usucapi posse; quasdam, quæ ex natura rei non recipiunt condiciones ad legitimam præscriptionem requisitas; alias ex speciali dispositione juris; ejusmodi res impræscriptibiles dicuntur vitiosa, nimirum laborantes vitio, seu inhabilitate passivâ, vel naturali, vel legali, ut præscribantur, seu usucapiantur; quo posito: regula communis est, omnes res corporales tam mobiles, quàm immobiles, carentes vitio, ut dictum est, præscribi, seu usucapi posse; dixi corporales; nam incorporales, sicut solùm quasi possideri, sic etiam quasi præscribi, & usucapi possunt, hoc jurè pariter introducto publicæ utilitatis causâ; colligitur ex L. usucapionem 9. ff. de usurpat. ibi: usucapionem recipiunt maximè res corporales; & L. fin. C. de præscript. longi temp. ibi: eodem observando, eise res non soli sint, sed incorporales, quæ in jure consistunt, veluti usufructus, & cetera servitutes.

2289. Quæstio igitur est, an præscribi possint res Sacra, religiosa, publica? Sacra, nimirum ad cultum Dei consecratæ, & Sacris usibus applicatæ, cujusmodi sunt Temppla, Sacella, Cæmeteria, vestes Sacra, cinerum conditoria; religiosa, & publica, ut plateæ, forum, pontes, publicæ viæ, &c. & generaliter quæ non sunt in hominum commercio, seu bonis privatorum. Si enim nemo potest earum Dominus esse, quomodo poterit præscribere; cùm præscriptio sit adjectio Domini? quo posito: Resp. quòd non, quia laborant vitio naturali; cùm in nullius dominio esse possint; & habetur etiam L. 9. ff. de usucap. ibi: usucapionem recipiunt, maximè res corporales, exceptis rebus Sacris, Sanctis, publicis populi Romani, & civitatum, item liberis hominibus; & §. Sed aliquando. 1. instit. de usucapionib. ibi: sed aliquando etiam si maximè quis bona fide rem possederit; non tamen illi usucapio ullo tempore procedit: veluti si quis liberum hominem, vel rem Sacram, vel religiosam,

sam, vel servum fugitivum possideat.

2290.

Cum autem in his juribus numeretur etiam *liber homo*, tanquam, qui nullo unquam tempore præscribi possit, ut fiat *servus*, etiamsi possessor bonâ fide illum emerit, putans esse servum; dubitatur, an libertas ex natura rei præstet ei hoc vitium, seu passivam inhabilitatem? an solum jure positivo? videtur enim affirmandum hoc postremum, primò, quia in plurimis juris textibus habetur, *liberum hominem bonâ fide possideri*; quæ possessio suos etiam juris effectus habet, v. g. quòd illius venditio valeat; cur non ergo posset lex permittere, contra talis hominis libertatem præscribi, cum defacto ratam habeat venditionem hominis liberi, quando se permittit vendi, ut de pretio participet? Deinde, servus præscribere potest libertatem contra Dominum, si per 20. annos bonâ fide gesserit se pro libero, etiam sine titulo libertatis; cit. *L. ult. C. de long. temp. &c.* & ibi gloss. V. *bonâ fide*; & V. per 20. idquè favore libertatis statutum est. Alii tamen dicunt, quòd inter præsentis etiam 10. annis præscribi possit libertas, ne deterior sit conditio libertatis, quàm aliarum rerum; ut refert gloss. *fin. ibid.* & quia saltem in aliis legibus conceditur brevius tempus ad præscribendum præsentibus, quàm absentibus. Pro negativa verò faciunt prædictæ leges, quæ prorsus eodem modo rebus, quæ præscribi non possunt, annumerant *liberum hominem*, sicut alias res Sacras, religiosas, publicas; sed hæc præscribi non possunt ex vitio naturali; ergo & liber homo. Ratio autem videtur ex eo, quia, cum præscriptio vim suam habeat jure solum positivo, nimirum autoritate Legislatorum, quibus inest potestas, & Dominium altum cum jure disponendi circa bona privatorum in & propter bonum publicum; illa solum privatorum bona, spectatâ rei naturâ, suberunt præscriptioni, quorum Dominium altum est penes Legislatorem; at hujusmodi Dominium in *liberum hominem*, non habet, ut colligitur ex cit. LL. ergo. Ad rationes in contrarium Resp. ex eo, quòd homo liber in sui venditionem consentiat, & fiat servus, non rectè argui ad calum præsentem; quia homo est suæ libertatis Dominus. Ad alteram Resp. cum omnes ho-

mines nascantur naturâ liberi, rectè concedi servo, favore libertatis, ut præscriptione possit se liberare à servitute; cum per hoc redeat ad nativam libertatem, non autem, ut libertatem perdat, nisi fortè alio titulo, qualiter contingit, cum capti bello justo, evadunt servi, poenâ mortis (quam victores inferre captis possent) commutatâ in quid mitius, nimirum servitutem; facilius indulgeri potest, ut quis reducat se ad commune bonum naturæ; quàm illi eripatur; unde præscribendo libertatem, non operatur præscriptio *acquisitionem*, sed *liberationem*; secus foret, præscribendo servitutem contra liberum hominem. Ex dict. sequitur, res publicas (quæ scilicet ad usum publicum, & commodum omnibus commune deputatæ sunt (ut sunt viæ publicæ, plateæ, fora, &c.) nec in totum, nec in partem præscribi posse; nam hæc à privatis possideri non possunt, *L. 1. §. fin. ff. de acquirend. possiss. ibi: forum autem, & Basilicam, hisquè familia, non possident, sed promiscue habitantur*; loquitur autem de Municipibus.

§. III.

An decimæ præscribi possint à Laicis?

2291.
UT nimirum ipsis jure persolvi debeat? sententia communis est negativa, ex c. *Causam 7. h. t.* ubi, cum inter Reginensem Archid. & quendam Nobilem Laicum, causa decimarum, verteretur in iudicio; Pontifex Episcopo Parmensi commisit, ut partes ad suam præsentiam convocet, & rationibus auditis diligenter, & cognitis, contradictione, & appellatione remotâ causam ipsam debito fine decidat, *non obstante præscriptione temporis*, vel concessione Ecclesiasticæ, sæcularisve personæ, si idem Nobilis eam opponere voluerit; rationem ibidem reddit Pontifex; *quia, cum Laici decimas detinere non possint, eas nullâ valent præscribere ratione*: ex quo textu communiter deducitur hæc conclusio: *Laici, jus percipiendi decimas, præscriptione acquirere non valent*; id, quod probant etiam textus in c. 1. 16. q. 7. c. *pervenit. 1. q. 3. c. ad hæc, c. quam*